

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΕΒΔΟΜΟ ΤΜΗΜΑ**

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, την 1^η Οκτωβρίου 2024, με την εξής σύνθεση: Μαρία Βλαχάκη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Εβδόμου Τμήματος, Ιωάννα Ρούλια και Ιωάννης Καλακίκος, Σύμβουλοι, Ευπραξία Δημολιού και Ελευθερία Πρασιανάκη, Πάρεδροι, που μετέχουν με συμβουλευτική γνώμη.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος Ιωάννης Κάρκαλης, που αναπληρώνει νόμιμα τον Γενικό Επίτροπο, ο οποίος κωλύεται.

Γραμματέας: Γεωργία Τζένου, Γραμματέας του Τμήματος.

Για να αποφασίσει σχετικά με α) την από 17.9.2024 (Α.Β.Δ. .../17.9.2024) προσφυγή του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο οποίος παραστάθηκε διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Αργυρώς Κουσκουμβεκάκη, και β) την από 16.9.2024 (Α.Β.Δ. .../17.9.2024) προσφυγή της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε.» (Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ.), που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Καραγιώργη Σερβίας 6) και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου δικηγόρου της Αναστασίου-Ευγένιου Χριστοφιλόπουλου (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 24563).

Με τις ανωτέρω προσφυγές ζητείται η ανάκληση της 351/2024 Πράξης του Ε΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Προς υποστήριξη της ανωτέρω προσφυγής του Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. παρεμβαίνει, με την από 30.9.2024 έγγραφη παρέμβαση, η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «...» (δ.τ. «...»), η οποία εδρεύει στην Αθήνα (...) και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία παραστάθηκε δια της πληρεξουσίας δικηγόρου της Αθηνάς Μαροπούλου (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 35494).

Το Ελληνικό Δημόσιο εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών παραστάθηκε διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Αργυρώς Κουσκουμβεκάκη.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Την Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία ζήτησε την παραδοχή των προσφυγών ανάκλησης.

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ., ο οποίος ζήτησε να γίνει δεκτή η προσφυγή του ΤΑΙΠΕΔ, και

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την παραδοχή των προσφυγών ανάκλησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν.4700/2020, σε τηλεδιάσκεψη που διενεργήθηκε μέσω της διαδικτυακής δημόσιας υπηρεσίας e-presence.gov.gr.

**Άκουσε την εισήγηση του Συμβούλου Ιωάννη Καλακίκου και
Αφού σκέφτηκε κατά τον νόμο**

Αποφάσισε τα εξής:

1. Με την 351/2024 Πράξη του Ε΄ Κλιμακίου (στο εξής: προσβαλλόμενη Πράξη) έγινε δεκτό ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης, το οποίο αφορά στην ανάθεση, από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας στην εταιρεία ..., της εκτέλεσης του έργου «Τμήμα 1: Αντιπλημμυρικά έργα διευθέτησης ορεινών λεκανών απορροής, μετά την πυρκαγιά του 2023, σε περιοχές ευθύνης του Δασαρχείου Αλεξανδρούπολης» (στο εξής: ελεγχόμενη σύμβαση).

2. Με τις κρινόμενες προσφυγές –οι οποίες, στρεφόμενες κατά της ίδιας πράξης διενέργειας προσυμβατικού ελέγχου πρέπει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 334 παρ. 4 του ν. 4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο ...» (Α΄ 127), να συνεξετασθούν– α) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ως αναθέτουσα αρχή της ελεγχόμενης σύμβασης (στο εξής: προσφεύγουσα αναθέτουσα αρχή) και β) του Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ., ως διενεργούσας τη διαδικασία ανάθεσης αρχής για λογαριασμό του ανωτέρω Υπουργείου [βλ. άρθρα 130 του ν. 4799/2021 (Α΄ 78) και 5B του ν. 3986/2011 (Α΄ 152) όπως ισχύει] –για την άσκηση των οποίων δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου [βλ. άρθρα 308 παρ. 3, 335 παρ. 1 και 336 παρ. 1 του ν. 4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο ...» (Α΄ 127), σε συνδυασμό με το άρθρο 2 παρ. 13 του ν. 3986/2011, Ελ.Συν. Ολ. 1638/2020 σκ. 5]– ζητείται παραδεκτώς η ανάκληση της προσβαλλόμενης Πράξης. Περαιτέρω, στην ως άνω ανοιγείσα διαδικασία εξέτασης διαφοράς από προσυμβατικό έλεγχο, με προφανές έννομο συμφέρον για την ανάκληση της προσβαλλόμενης πράξης, παρεμβαίνει προς υποστήριξη της προσφυγής του Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. η εταιρεία ... που έχει αναδειχθεί ανάδοχος της ελεγχόμενης σύμβασης. Δεδομένου δε ότι δεν προβλέπεται από τον νόμο καταβολή παραβόλου για την άσκηση παρέμβασης στις διαφορές από τον προσυμβατικό έλεγχο, το καταβληθέν από την παρεμβαίνουσα ανάδοχο παράβολο (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό πληρωμής ...) πρέπει να αποδοθεί σ' αυτήν, ανεξάρτητα από την έκβαση της δίκης.

3. Με την ελεγχόμενη σύμβαση, εκτιμώμενης, χωρίς Φ.Π.Α., αξίας 10.578.155,70 ευρώ, ανατίθεται το πρώτο («Τμήμα 1») από τα τέσσερα (4)

τμήματα, στα οποία υποδιαιρέθηκε το συνολικό υπό ανάθεση έργο «Αντιπλημμυρικά έργα διευθέτησης ορεινών λεκανών απορροής, μετά την πυρκαγιά του 2023, σε περιοχές ευθύνης των Δασαρχείων Αλεξανδρούπολης και Σουφλίου και της Διεύθυνσης Δασών Έβρου» (στο εξής: συνολικό έργο), προϋπολογισμού, χωρίς Φ.Π.Α., 40.352.064,68 ευρώ. Το συνολικό έργο συμπεριελήφθη, με την .../11.1.2024 απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας, στα έργα του Προγράμματος Προστασίας Δασών-Antinero II, το οποίο εντάσσεται (βλ. την .../22.2.2023 απόφαση της ίδιας πιο πάνω Κυβερνητικής Επιτροπής) στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας (βλ. άρθρα 125 επ. του ν. 4799/2021, Α' 78). Βάσει δε τούτου, το Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. – σύμφωνα με τα άρθρα 130 του ανωτέρω ν. 4799/2021, 5B του ν. 3986/2011, όπως ισχύει, και την από 24.3.2023 σύμβασή του με την προσφεύγουσα αναθέτουσα αρχή– ορίστηκε ως φορέας ωρίμανσης και διενέργειας του οικείου διαγωνισμού, καθώς και φορέας παρακολούθησης της εκτέλεσης των σχετικών συμβάσεων του. Το συνολικό έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης-NextGenerationEU, μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας [βλ. τις ... ΥΠΟΙΚ/2.3.2023 (ΑΔΑ: ...), ... ΕΞ 2023 ΥΠΟΙΚ/21.3.2023 (ΑΔΑ: ...) και ... ΕΞ 2023 ΥΠΟΙΚ/27.10.2023 (ΑΔΑ: ...) σχετικές αποφάσεις ένταξης]

4. Για την ανάθεση του συνολικού έργου το Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. προσέφυγε, κατ' επίκληση του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. Στο πλαίσιο αυτό, εξέδωσε την από 26.4.2024 πρόσκληση (στο εξής Πρόσκληση), που αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 26.4.2024 με ΑΔΑΜ: ..., με την οποία προσκάλεσε σε διαπραγμάτευση, με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών στις 20.5.2024, πέντε οικονομικούς φορείς [«...», «...» (ήδη παρεμβαίνουσα ανάδοχος), «...», «...» και «...»]. Ορίστηκε δε ότι κάθε υποψήφιος μπορούσε να υποβάλει προσφορά για ένα ή και περισσότερα ή και για τα τέσσερα Τμήματα του Έργου. Κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ανά Τμήμα ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή) με αξιολόγηση μελέτης (άρθρα 50 του ν. 4412/2016) και σύστημα υποβολής προσφορών αυτό της κατ' αποκοπής οικονομικής προσφοράς για ολόκληρο το Τμήμα του έργου που αφορά (άρθρα 95 παρ. 2γ του ν. 4412/2016).

5. Για το Τμήμα 1, στο οποίο αφορά η ελεγχόμενη σύμβαση (όπως ακριβώς και για όλα τα Τμήματα), προσφορά υπέβαλαν μόνο δύο από τους υποψηφίους, η παρεμβαίνουσα ανάδοχος και η «...», της οποίας, όμως, η προσφορά (2η κατά σειρά μειοδοσίας με προσφερόμενη έκπτωση 1%) απορρίφθηκε, λόγω μη προσκόμισης, όπως απαιτούσε το άρθρο 9.ΣΤ της Πρόσκλησης, αποσπασμάτων ποινικού μητρώου προς απόδειξη μη συνδρομής των προβλεπόμενων στο άρθρο 9.Α.1 της Πρόσκλησης λόγων

αποκλεισμού, των διαχειριστών του δανείζοντα σ' αυτήν εμπειρία οικονομικού φορέα και της δήλωσης του ανωτέρω υποψηφίου περί αδυναμίας αντικατάστασής του. Κατόπιν τούτου, αφού, σύμφωνα με το άρθρο 12 της Πρόσκλησης, διαπιστώθηκε η πληρότητα των δικαιολογητικών συμμετοχής και η συμμόρφωση της τεχνικής προσφοράς της προς τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και ιδίως στον «Κανονισμό Μελετών Έργου», το αποτέλεσμα της διαδικασίας κατακυρώθηκε, με τη .../13.6.2024 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ., στον παρεμβαίνοντα ανάδοχο, έναντι συμβατικής δαπάνης, χωρίς Φ.Π.Α., 10.292.545,50 ευρώ που αντιστοιχεί σε προσφερόμενη μέση έκπτωση 2,70%. Σύμφωνα δε με το εγκριθέν με την ανωτέρω απόφαση του Δ.Σ. του Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. από 11.6.2024 Πρακτικό της, η Επιτροπή διαπραγμάτευσης έκρινε ότι η προσφερόμενη αυτή έκπτωση «είναι εύλογη, επαρκής και ικανή για την άρτια εκτέλεση του Έργου» και ότι, λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαδικασία ανάθεσης θα πρέπει να ολοκληρωθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα, «δεν είναι σκόπιμο να ζητηθεί βελτιωμένη προσφορά» και με την αιτιολογία αυτή δεν προχώρησε σε περαιτέρω διαδικασία διαπραγμάτευσης.

6. Κατά της Πρόσκλησης ασκήθηκε προδικαστική προσφυγή, από την ένωση οικονομικών φορέων με την επωνυμία «...», η οποία απορρίφθηκε με την .../12.6.2024 απόφαση της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ), ενώ κατά της απόφασης αυτής η ανωτέρω ένωση άσκησε, ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, αίτηση ακύρωσης και αναστολής, από την οποία, όμως, παραιτήθηκε. Βεβαιώνεται δε, με το .../24.7.2024 έγγραφο του Εντεταλμένου Συμβούλου του Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ., ότι δεν έχουν ασκηθεί άλλες προδικαστικές προσφυγές ή ένδικα βοηθήματα.

7. Ο συντρέχων, σύμφωνα με την προσβαλλόμενη Πράξη, διακωλυτικός λόγος υπογραφής του σχεδίου της ελεγχόμενης σύμβασης αφορά στη μη νόμιμη ανάθεσή της με διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, διότι δεν συντρέχουν όλες οι απαιτούμενες, από το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, προϋποθέσεις για την προσφυγή στην εξαιρετική αυτή διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

8. Ο ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147) ορίζει: Στο άρθρο 26 ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν: α) στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες των άρθρων 27 και 28 αντίστοιχα (...). 5. Ο διαγωνισμός προκηρύσσεται μέσω προκήρυξης σύμβασης (...). 6. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που αναφέρονται ρητά στο άρθρο 32, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να προσφεύγουν σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση ή διαγωνισμό» και στο άρθρο 32 ότι «1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6,

οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. 2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων (...) σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: α) (...) γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα από την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη (...)).»

9. Από τις διατάξεις που παρατίθενται στην προηγούμενη σκέψη συνάγονται τα ακόλουθα: (i) Για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων θεσπίζεται ως γενικός κανόνας η προσφυγή στην ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία, προς τον σκοπό διασφάλισης των θεμελιωδών αρχών της διαφάνειας, της ισότητας συμμετοχής στη διαδικασία ανάθεσης και του ανόθευτου ανταγωνισμού. Η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, κατά την οποία η αναθέτουσα αρχή δεν υποχρεούται να γνωστοποιήσει ευρέως την πρόθεσή της για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης μέσω προκήρυξης, αλλά με ευρεία διακριτική ευχέρεια μπορεί να διαπραγματευθεί με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς της επιλογής της, συνιστά παρέκκλιση από τον κανόνα της διεξαγωγής διαγωνιστικής διαδικασίας και για τον λόγο αυτό επιτρέπεται η προσφυγή σε αυτήν μόνο στις εξαιρετικές περιπτώσεις που περιοριστικά προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 - 6 του ν. 4412/2016, οι οποίες πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά (ΕλΣυν Ολ. 1100/2023, Έβδ. Τμ. 1308/2021, VI Τμ. 1542/2019, 1361/2020, Τμ. Μείζ. Επτ. Σύνθ. 707/2013, ΔΕΚ της 2.10.2008, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας C-157/2006, σκ. 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). (ii) Μία από τις περιπτώσεις αυτές είναι η θεσπιζόμενη στην περ. γ' της παρ. 2 του εν λόγω άρθρου, κατά την οποία η απαλλαγή από την υποχρέωση προκήρυξης διαγωνισμού εξαρτάται από την πλήρωση των εξής προϋποθέσεων: α) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν είναι συμβατή με την τήρηση των προθεσμιών που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες, β) την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης, γ) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει, δ) οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης να μην απορρέουν σε καμία περίπτωση από δική τους ευθύνη, και τέλος ε) την ανάθεση της σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο για την αντιμετώπιση των αναγκών που προέκυψαν από τις επικαλούμενες απρόβλεπτες περιστάσεις. Αν δεν πληρούνται έστω και μία από τις

προϋποθέσεις αυτές, η προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση δεν δικαιολογείται (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1833/2021, 182, 1305, 1306, 1309/2022).

(iii) Ειδικότερα, είναι νόμιμη η προσφυγή σε αυτή την εξαιρετική διαδικασία, μόνο στις περιπτώσεις που ανακύπτει κατεπείγουσα ανάγκη εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων για την αναθέτουσα αρχή, η δε ανάγκη αυτή είναι τόσο επιτακτική, άμεση και παρούσα, ώστε να καθίσταται αδύνατη για την αντιμετώπισή της η διενέργεια ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας, έστω με τις προβλεπόμενες σύντομες προθεσμίες των 15 και 10 ημερών αντίστοιχα για την υποβολή προσφορών (βλ. άρθρα 27 παρ. 3, 28 παρ. 9 και 29 παρ. 1 του ν. 4412/2016), διότι η διενέργεια αυτή θα έθετε σε διακινδύνευση υπέρτερα αγαθά όπως η ζωή, η υγεία, η ιδιοκτησία, η ασφάλεια των υποδομών κ.λπ..

(iv) Συνεπώς, όταν η αναθέτουσα αρχή επικαλείται κατεπείγουσα ανάγκη, η οικεία σύμβαση πρέπει να ανατίθεται χωρίς καθυστέρηση (ΔΕΕ της 20.6.2012, Consiglio Nazionale degli Ingegneri, C-352/2012, σκ. 50-52, Επιτροπή κατά Ελλάδα, C-394/2002, σκ. 44), καθόσον το επείγον δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως πρόσχημα προσφυγής στην εξαιρετική διαδικασία για την ανάθεση συμβάσεων για τις οποίες απαιτείται περισσότερος χρόνος από αυτόν που θα χρειαζόταν αν είχε εφαρμοσθεί ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, ακόμη και με σύντμηση προθεσμιών, διασφαλίζουσα σε μεγαλύτερο βαθμό την επίτευξη διαφάνειας (πρβλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Οδηγίες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τη χρήση του πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης που σχετίζεται με την κρίση της νόσου COVID-19», 2020/C 108 1/01, σκ. 2.3.2). Η δε ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων δεν παρέχει τη διακριτική ευχέρεια στην αναθέτουσα αρχή να επιλέξει μη διαγωνιστική διαδικασία άνευ άλλου τινός, αν δεν αποδείξει ότι λόγω αυτής, δεν μπορούσε να ακολουθήσει διαγωνιστικές διαδικασίες έστω με συντετμημένες προθεσμίες.

(v) Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της και συνδέονται αιτιωδώς με την κατεπείγουσα κατάσταση, προς αποτροπή της οποίας η αναθέτουσα αρχή προβαίνει στην κατάρτιση της σύμβασης με την εξαιρετική αυτή διαδικασία.

(vi) Απαραίτητη προϋπόθεση επίσης για την επιλογή αυτής της εξαιρετικής διαδικασίας συνιστά το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης να είναι πρόσφορο για την αντιμετώπιση της κατεπείγουσας ανάγκης, να περιορίζεται δηλαδή στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο για την αντιμετώπιση αυτής και να μην αφορά στην κάλυψη των τακτικών (πάγιων) αναγκών της αναθέτουσας αρχής (ΕλΣυν Ολ. 182/2022, σκ. 7, 1306/2022, σκ. 4, Έβδ. Τμ. 1849/2022, σκ. 6, VI Τμ. 1361/2020, σκ. 4). Και **(vii)** Το βάρος απόδειξης ότι συντρέχουν οι σωρευτικώς τασσόμενες προϋποθέσεις του άρθρου 32 παρ. 1 περ. γ' του ν. 4412/2016 φέρει η αναθέτουσα αρχή, η οποία υποχρεούται να αιτιολογεί πάντοτε επαρκώς και ειδικώς την επιλογή

προσφυγής σε αυτήν (ΕλΣυν Ολ. 182, 1306, 1309/2022, 304/2023 κ.ά., Έβδ. Τμ. 1166/2021, VI Τμ. 1361/2020, Τμ. Μείζ. Επτ. Σύνθ. 703/2013, ΔΕΚ της 28.3.1996, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-318/1994, σκ. 14 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και οφείλει να επιδεικνύει τη δέουσα επιμέλεια κατά την εκτίμηση του αν κάθε ειδικότερη απρόβλεπτη περίπτωση έλκει σε εφαρμογή τη διάταξη αυτή (ΕλΣυν Ολ. 182, 1306/2022, 304/2023).

10. Στην προκειμένη υπόθεση, προκύπτουν τα κρίσιμα πραγματικά γεγονότα που παρατίθενται στις σκέψεις (11 έως 21) που ακολουθούν.

11. Στις 19.8.2023 ξέσπασε δασική πυρκαγιά στην περιοχή της Μελίας έξω από την Αλεξανδρούπολη που πήρε γρήγορα διαστάσεις, και ενώθηκε με την πυρκαγιά που ξέσπασε στις 21.8.2023 στο Εθνικό Πάρκο Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου (περιοχή Γκίμπρενα). Οι πυρκαγιές αυτές τέθηκαν υπό μερικό έλεγχο στις 4.9.2023, δηλαδή δεκαεπτά (17) περίπου ημέρες αργότερα και έκαψαν πάνω από 935.000 στρέμματα.

12. Για τη διαχείριση των συνεπειών που προέκυψαν από τις ανωτέρω καταστροφικές δασικές πυρκαγιές κηρύχθηκαν σε «κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας», ο Δήμος Αλεξανδρούπολης έως τις 19.8.2024, η Δημοτική Κοινότητα Σουφλίου έως τις 21.8.2024 και οι Δημοτικές Κοινότητες Κορνοφωλιάς και Λαβάρων έως τις 4.9.2024.

13. Με την .../31.1.2024 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας θεωρήθηκε και εγκρίθηκε η «Προμελέτη εκτίμησης φυσικών κινδύνων ορεινών λεκανών απορροής μετά την πυρκαγιά του 2023 στην περιοχή του Έβρου» (στο εξής: Προμελέτη), σκοπός της οποίας, όπως αναφέρεται στην ανωτέρω απόφαση έγκρισης, είναι «η διερεύνηση των φυσικών κινδύνων και οι προτάσεις αποτροπής εμφάνισής τους, ώστε να επιτευχθεί η εξομάλυνση κυρίως των χειμαρρικών φαινομένων που παρατηρούνται στις ορεινές περιοχές, να περιοριστεί η πλημμυρική απορροή, να συγκρατηθούν τα φερτά υλικά, να εμπλουτιστούν οι υπόγειοι υδροφόροι ορίζοντες και να μειωθεί η επιφανειακή διάβρωση του εδάφους. Με την επίτευξη των παραπάνω, δίνεται η δυνατότητα στη φυσική επανίδρυση του οικοσυστήματος και στην επαναφορά της προηγούμενης κατάστασης. Η εν λόγω προμελέτη αποτελεί οδηγό για την σύνταξη των επιμέρους ειδικών μελετών για την διευθέτηση των χειμαρρικών φαινομένων των λεκανών απορροής της καμένης περιοχής».

14. Η Προμελέτη αφορούσε στην: «1. Αποτύπωση και κατάταξη του υδρογραφικού δικτύου της περιοχής. 2. Αποτύπωση των λεκανών απορροής της περιοχής. 3. Καταγραφή και ανάλυση των μορφομετρικών χαρακτηριστικών του υδρογραφικού δικτύου και των λεκανών απορροής. 4. Υπολογισμό στερεοπαροχής και υδατοπαροχής για κάθε λεκάνη απορροής και ανάλυση των φερτών υλικών. 5. Καταγραφή βλάστησης και εκτίμηση της κατάστασής της μετά τη δασική πυρκαγιά. 6. Προτάσεις για την αποτροπή χειμαρρικών φαινομένων και εκτίμηση του οικονομικού κόστους. 7. Σύνταξη θεματικών χαρτών.»

15. Για την ολοκλήρωση των ως άνω εργασιών και τη σύνταξη της Προμελέτης, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε «αφορούσε στην δημιουργία του υδρογραφικού δικτύου και των λεκανών απορροής με αυτοματοποιημένο τρόπο χρησιμοποιώντας γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών καθώς και τα ειδικά ελεύθερα λογισμικά Arc-Hydro και Hec-GeoHms. Στη συνέχεια έλαβε χώρα η αποτύπωση της δριμύτητας της πυρκαγιάς με χρήση δορυφορικών εικόνων και τεχνικών τηλεπισκόπησης. Στο επόμενο βήμα και με τη βοήθεια των μεθόδων της Παγκόσμιας εξίσωσης Εδαφικής Απώλειας και της μεθόδου Gavrilovic υπολογίστηκε η στερεοπαροχή πριν και μετά τη πυρκαγιά. Επιπλέον, με χρήση της μεθόδου καταγίδας σχεδιασμού και με τη βοήθεια του ελεύθερου λογισμικού Hec-Hms δημιουργήθηκαν τα πλημμυρογραφήματα για τις λεκάνες απορροής στη περιοχή μελέτης για περίοδο επαναφοράς 100 ετών. (...) με [τη] χρήση [δε] κλιματικών μοντέλων υπολογίστηκαν και οι μελλοντικές συνθήκες που θα επικρατούν στις λεκάνες απορροής μετά την εκτέλεση των έργων για το έτος 2050. Τέλος, δημιουργήθηκαν οι απαιτούμενοι χάρτες και ταξινομήθηκαν οι λεκάνες απορροής ανάλογα την επικινδυνότητά τους, χωροθετήθηκαν τα προτεινόμενα έργα και έγινε ο υπολογισμός του κόστους. Παράλληλα, έλαβε χώρα και ο έλεγχος αποτελεσματικότητάς τους στα πλαίσια της κλιματικής αλλαγής».

16. Στο πλαίσιο αυτό, στο Κεφάλαιο 8 της Προμελέτης, για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πυρκαγιάς, προτείνεται: Η πραγματοποίηση βιοτεχνικών ή φυτοτεχνικών έργων, στα οποία περιλαμβάνεται και η απομάκρυνση του επικίνδυνου καμένου υλικού. Η κατασκευή κορμοδεμάτων και κορμοφραγμάτων για την αποφυγή δημιουργίας εκτεταμένης επιφανειακής απορροής και διάβρωσης του εδάφους. Η πραγματοποίηση τεχνητών αναδασώσεων σε συγκεκριμένα σημεία και στις περιοχές στις οποίες η φυσική αναγέννηση δεν είναι αποτελεσματική. Η πραγματοποίηση διαφόρων συμπληρωματικών εργασιών, όπως ο καθαρισμός των κοιτών, η συντήρηση των αντιπυρικών ζωνών και η συντήρηση και επισκευή των φραγμάτων που υπάρχουν στη περιοχή, καθώς και η δημιουργία ειδικών χειριστικών σχεδίων με πολλαπλούς σκοπούς, όπως για παράδειγμα δημιουργία στεγασμένων αντιπυρικών ζωνών με πυράντοχα είδη. Ειδικότερα, όσον αφορά τα απαιτούμενα τεχνικά έργα, «επειδή στην περιοχή μελέτης επηρεάστηκαν ιδιαίτερα σημαντικά οι λεκάνες απορροής» προτείνεται η «δημιουργία χαμηλού ύψους φραγμάτων στις κεντρικές και δευτερεύουσες κοίτες με στόχο να [επιτευχθεί η] κλίση αντιστάθμισης και ισορροπίας», με τη χρήση δε των γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών και των ειδικών λογισμικών υπολογίστηκε το ελάχιστο ύψος των φραγμάτων που πρέπει να κατασκευαστούν στις λεκάνες απορροής ενώ παράλληλα έγινε και η προεκτίμηση του κόστους κατασκευής τους.

17. Με τη .../12.4.2024 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. αποφασίσθηκε η ανάθεση του συνολικού έργου, στο οποίο, όπως προεκτέθηκε, περιλαμβάνεται ως «Τμήμα 1» και η ελεγχόμενη σύμβαση, με προσφυγή, κατ' επίκληση του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση και παράλληλα εγκρίθηκε η Πρόσκληση και τα Παραρτήματά της. Στη συνέχεια, με την .../18.4.2024 απόφαση της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών δόθηκε σύμφωνη γνώμη για τους όρους της Πρόσκλησης, ενώ με την .../25.4.2024 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δασών εγκρίθηκε η ανάθεση του έργου με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης.

18. Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην ανωτέρω .../12.4.2024 απόφαση του Δ.Σ. του Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. και στο άρθρο 1 της Πρόσκλησης, η αιτιολογία προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης είναι η εξής: «(...) σκοπός του υπό ανάθεση Έργου είναι η κάλυψη της επιτακτικής και επείγουσας ανάγκης έγκαιρης έναρξης και ολοκλήρωσης της εκτέλεσης των απαραίτητων εργασιών των ειδικών δασοτεχνικών έργων που θα συμβάλλουν στην αντιπλημμυρική προστασία της ευρύτερης περιοχής του Έβρου και ειδικότερα στους Δήμους Έβρου και Σουφλίου της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης (NUTS EL 511), των περιοχών που επλήγησαν από τη δασική πυρκαγιά που ξέσπασε στην περιοχή στις 19-08-2023. Οι εν λόγω εργασίες θα πρέπει να ολοκληρωθούν άμεσα, λόγω της επικείμενης επέλευσης καιρικών φαινομένων κατά τη διάρκεια του χειμώνα που δύνανται να προκαλέσουν σημαντικές ζημίες στις περιοχές εκτέλεσης του έργου». Αναφέρεται δε στην Πρόσκληση ότι η εν λόγω κατεπείγουσα ανάγκη διαφαίνεται και από τις αποφάσεις, με τις οποίες κηρύχθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης ο Δήμος Αλεξανδρούπολης και οι Δημοτικές Κοινότητες Σουφλίου, Κορνοφωλιάς και Λαβάρων για την αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών και τη διαχείριση των συνεπειών που προέκυψαν από την ως άνω πυρκαγιά και, περαιτέρω, ότι «[π]ρος αντιμετώπιση της ανωτέρω κατάστασης είναι αναγκαία η άμεση προστασία της καμένης έκτασης από την περαιτέρω υποβάθμιση και η άμβλυση των πλημμυρικών φαινομένων από τις επικείμενες φθινοπωρινές χειμερινές βροχοπτώσεις. Στο πλαίσιο αυτό, το εν θέματι έργο αποσκοπεί στη συγκράτηση του εδάφους, στη μείωση της επιφανειακής απορροής και της ταχύτητας ροής των υδάτων προς τα κατόντη, στην αύξηση της διήθησης των υδάτων στο έδαφος, στη διατήρηση των θρεπτικών στοιχείων στο έδαφος κλπ. Σημειώνεται ότι στο Έργο έχουν συμπεριληφθεί οι απολύτως απαραίτητες εργασίες που ανέκυψαν από τη δασική πυρκαγιά στην περιοχή στις 19.8.2023».

19. Με την Πρόσκληση το συνολικό έργο, προϋπολογισμού 50.036.560,20 ευρώ [σύνολο δαπάνης εργασιών: 28.327.500,00 €, Γ.Ε. &

Ο.Ε. 18%: 5.098.950,00 €, απρόβλεπτα 9%: 3.008.380,50 €, αναθεώρηση 4%: 1.457.393,22 €, κόστος εκπόνησης μελετών και φακέλων ΣΑΥ-ΦΑΥ: 2.080.918,72 €, πρόσθετη καταβολή μικρού χρόνου 1% παράδοσης 1%: 378.922,24 € και Φ.Π.Α.: 9.684.495,52 €] υποδιαιρείται στα ακόλουθα τμήματα: α) Τμήμα 1: «Αντιπλημμυρικά έργα διευθέτησης ορεινών λεκανών απορροής, μετά την πυρκαγιά του 2023, σε περιοχές ευθύνης του Δασαρχείου Αλεξανδρούπολης (Λεκάνες 1, 2, 3, 4 στις περιοχές Παλαγία, Κίρκη, Άβαντας και Δερβένι)», εκτιμώμενης αξίας 10.578.155,70 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., β) Τμήμα 2: «Αντιπλημμυρικά έργα διευθέτησης ορεινών λεκανών απορροής, μετά την πυρκαγιά του 2023, σε περιοχές ευθύνης του Δασαρχείου Αλεξανδρούπολης (Λεκάνη 5 στην περιοχή Φράγμα Δ.Ε.Υ.Α.)», εκτιμώμενης αξίας 8.743.022,93 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., γ) Τμήμα 3: «Αντιπλημμυρικά έργα διευθέτησης ορεινών λεκανών απορροής, μετά την πυρκαγιά του 2023, σε περιοχές ευθύνης της Διεύθυνσης Δασών Έβρου (Λεκάνες 6, 7, 8, 9 στις περιοχές Λουτρός, Ιτέα, Προβατόνας και Λύρα)», εκτιμώμενης αξίας 11.956.083,27 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α. και δ) Τμήμα 4: «Αντιπλημμυρικά έργα διευθέτησης ορεινών λεκανών απορροής, μετά την πυρκαγιά του 2023, σε περιοχές ευθύνης του Δασαρχείου Σουφλίου (Λεκάνες 10, 11, 12 στις περιοχές Κοτρωιά, Γιαννουλή και Σουφλίου)», εκτιμώμενης αξίας 9.074.802,78 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α.

20. Σύμφωνα με την Πρόσκληση (βλ. άρθρο 4.1), στο αντικείμενο κάθε τμήματος περιλαμβάνονται τα εξής δύο διακριτά στάδια: (α) η εκπόνηση από τον ανάδοχο οριστικής μελέτης, με την οποία θα οριστικοποιηθεί ο τελικός αριθμός φραγμάτων και προφραγμάτων προς κατασκευή καθώς και οι θέσεις αυτών, χωρίς κατά την οριστικοποίηση του φυσικού αντικείμενου εκάστου Τμήματος να μπορεί να αυξηθεί ο συνολικός προϋπολογισμός του, και (β) η κατασκευή, βάσει της εγκεκριμένης ως άνω οριστικής μελέτης, ορεινών υδρονομικών έργων [κατασκευή φραγμάτων και προφραγμάτων σε κύρια και δευτερεύοντα ρέματα (συνολικά 440, εκ των οποίων 112 στο Τμήμα 1 της ελεγχόμενης σύμβασης), συντήρηση υφιστάμενων φραγμάτων, διάνοιξη οδών προσωρινής πρόσβασης]. Όπως αναφέρεται στο ίδιο άρθρο της Πρόσκλησης, η αναλυτική περιγραφή του έργου περιλαμβάνεται στην Τεχνική Περιγραφή εκάστου τμήματος του έργου καθώς και στην από Ιανουάριο του 2024 προκαταρκτική μελέτη (προμελέτη) της Διεύθυνσης Δασών Έβρου, η οποία συμπεριλαμβάνεται στα συμβατικά τεύχη του συνολικού έργου (βλ. και άρθρο 2 της Πρόσκλησης).

21. Η μέγιστη συνολική προθεσμία εκτέλεσης κάθε Τμήματος ανέρχεται σε δεκαεννέα μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, ενώ προβλέπεται και υποχρεωτική συντήρηση δεκαπέντε μηνών (βλ. άρθρο 5 της Πρόσκλησης). Περαιτέρω, στο άρθρο 12.1 της οικείας Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΕΣΥ), με τίτλο «Προθεσμίες της σύμβασης - Χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του Έργου - Ποινικές Ρήτρες»,

ορίζεται ότι εντός προθεσμίας σαράντα πέντε ημερολογιακών ημερών από την υπογραφή της σύμβασης ο ανάδοχος υποχρεούται να ολοκληρώσει και να παραδώσει τη μελέτη του Έργου, η οποία εγκρίνεται από την Διεύθυνση Δασών Έβρου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εντός ενός μηνός από την υποβολή της υπηρεσιακώς σε αυτήν από το καθ' ύλην αρμόδιο Δασαρχείο και εντός προθεσμίας δεκαέξι μηνών από την παραλαβή της μελέτης από την αρμόδια υπηρεσία, ο ανάδοχος υποχρεούται να ολοκληρώσει τις εργασίες εκτέλεσης του Έργου (βλ. σχετικά και το συμβατικό τεύχος «Χρονοδιάγραμμα»).

22. Με την προσβαλλόμενη Πράξη έγινε δεκτό ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις ανάθεσης της ελεγχόμενης σύμβασης με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016. **(α)** Ειδικότερα, το Κλιμάκιο έκρινε ότι παρόλο που η αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν στην περιοχή του Έβρου από τις καταστροφικές πυρκαγιές του έτους 2023 συνιστά ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, εντούτοις η εκτεταμένη παρέμβαση, με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης τους δεκαεννέα μήνες, στην πληγείσα περιοχή, υπερβαίνει το απολύτως αναγκαίο μέτρο για την αντιμετώπιση της επικαλούμενης κατεπείγουσας ανάγκης. Τούτο, καθόσον, όπως προκύπτει από τα έγγραφα της σύμβασης και καταδεικνύεται και από την ανάθεσή της με το σύστημα μελέτη-κατασκευή, κατά τον σχεδιασμό του έργου δεν έχουν εντοπισθεί τα σημεία που χρήζουν επεμβάσεων κατεπείγουσας αποκατάστασης αλλά η εκτέλεσή του αποσκοπεί πρωτίστως στην ολιστική αποκατάσταση των συνεπειών της αποψίλωσης των καμένων δασικών εκτάσεων, ώστε να καταστεί εφικτή η φυσική επανίδρυση του οικοσυστήματος και επαναφορά της προηγούμενης κατάστασης και δευτερευόντως στην άμεση αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων της επικείμενης, ήδη δεύτερης, φθινοπωρινής/χειμερινής περιόδου από την εκδήλωση των πυρκαγιών. Εξάλλου, η απαιτούμενη άμεση και επίκαιρη επέμβαση ανάσχεσης της διάβρωσης των εδαφών και συγκράτησης των υδάτων των πληγείσων λεκανών απορροής, ώστε να είναι δυνατός ο ενδεδειγμένος σχεδιασμός των τεχνικών έργων αντιπλημμυρικής θωράκισης που θα ανακουφίσουν τις πυρόπληκτες περιοχές σε βάθος χρόνου και θα ανατεθούν με τη διενέργεια τακτικής διαγωνιστικής διαδικασίας, καλύπτεται με τις σημειακά εντοπισμένες παρεμβάσεις που επιχειρούνται με τα αντιδιαβρωτικά έργα που ήδη εκτελούνται. **(β)** Περαιτέρω, το Κλιμάκιο έκρινε ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν αιτιολογείται, στην απόφαση έγκρισης για την προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η αδυναμία ανάθεσης του ελεγχόμενου έργου με την επιλογή διαγωνιστικής διαδικασίας, έστω και με τις συντεταγμένες προθεσμίες των δεκαπέντε και δέκα ημερών ανάλογα για ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες, για την υποβολή των προσφορών. Μόνη δε η διενέργεια της διαπραγμάτευσης κατά τον χρόνο ισχύος της αρχικής ή

παραταθείσας κατάστασης έκτακτης ανάγκης, ήτοι χωρίς τη συνδρομή των απαιτούμενων εκ του νόμου προϋποθέσεων, δεν αρκεί ώστε να δικαιολογήσει την κατεπείγουσα φύση των ως άνω μέτρων και την προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης. Επιπλέον, και η χρηματοδότηση του έργου σε βάρος των πιστώσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, λόγω της χρονοβόρου διαδικασίας των προβλεπόμενων εγκρίσεων, στερείται της απαιτούμενης ευελιξίας που απαιτείται για την ταχεία διάθεση πόρων εκτέλεσης έργων με κατεπείγοντα χαρακτήρα. (γ) Τέλος, το Κλιμάκιο επισημαίνει ότι λόγω της ανάθεσης του έργου με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, προσήλθαν μόνο δύο εκ των πέντε προσκληθέντων οικονομικών φορέων και, κατόπιν του αποκλεισμού του ενός εξ αυτών κατακυρώθηκε το σύνολό του στον μοναδικό εναπομείναντα υποψήφιο με χαμηλό για την έκταση και τον προϋπολογισμό της εργολαβίας ποσοστό έκπτωσης ύψους 2,70%, ενώ, όπως προκύπτει από την ασκηθείσα προδικαστική προσφυγή υπήρχε ενδιαφέρον συμμετοχής και από άλλες κατασκευαστικές εταιρείες.

23. Με τις κρινόμενες προσφυγές, όπως αυτές αναπτύσσονται και με τα από 7.10.2024 κατατεθέντα υπομνήματα, καθώς και με την υπέρ της προσφυγής του Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. ασκηθείσα παρέμβαση, όπως αυτή αναπτύσσεται με το από 4.10.2024 κατατεθέν υπόμνημα, με την προβολή ομοίων, κατ' ουσίαν, ισχυρισμών, ζητείται να ανακληθεί η προσβαλλόμενη Πράξη και να κριθεί ότι δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου της ελεγχόμενης σύμβασης.

24. Με τον πρώτο λόγο ανάκλησης προβάλλεται ότι, αντίθετα με όσα έκρινε το Κλιμάκιο, συντρέχουν όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις για την ανάθεση της ελεγχόμενης σύμβασης με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, συμπεριλαμβανομένου του κατεπείγοντος και του απολύτως απαραίτητου μέτρου.

25. Ως προς τη συνδρομή του κατεπείγοντος, προβάλλεται ότι από το απρόβλεπτο φαινόμενο, το οποίο στην προκειμένη περίπτωση ήταν η πρωτοφανούς έκτασης και δριμύτητας πυρκαγιά, η οποία εκδηλώθηκε στον Έβρο τον Αύγουστο του 2023 ως συνέπεια κεραυνικών πληγμάτων κατά τη διάρκεια ξηρής καταιγίδας, διήρκεσε δεκαεπτά ημέρες και κατέκαψε 935.000 στρέμματα γης, από τα οποία 832.844,32 στρέμματα ήταν δασικά, και χαρακτηρίστηκε ως η μεγαλύτερη πυρκαγιά που έχει καταγραφεί ποτέ στην Ελλάδα και μία από τις μεγαλύτερες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ανακύπτει η άμεση, καταπείγουσα και επιτακτική ανάγκη άμεσης μελέτης και εκτέλεσης κατάλληλων αντιπλημμυρικών έργων στις ορεινές λεκάνες απορροής της καμένης έκτασης και ανάθεσης των οικείων συμβάσεων, χωρίς την παραμικρή καθυστέρηση, για την αποσόβηση του άμεσου και ενεργού κινδύνου της εκδήλωσης καταστροφικών πλημμυρών στις κατάντη περιοχές της έκτασης που κήκε. Προς επίρρωση των ανωτέρω, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ειδικότερα τα ακόλουθα: **A.** Η μελέτη και στη

συνέχεια η κατασκευή των υπό ανάθεση φραγμάτων στις επηρεαζόμενες από την πυρκαγιά λεκάνες απορροής υπό τη μορφή «συστήματος» συνιστά επιτακτικό κατασταλτικό μέτρο άμεσης αντιπλημμυρικής προστασίας, προκειμένου να αντιμετωπισθεί άμεσα ο κίνδυνος εκδήλωσης πλημμυρικών φαινομένων. Η κατασκευή δε των έργων που απαρτίζουν το ως άνω συνολικό έργο συνιστά σύνθετη και πολυπαραγοντική διαδικασία, καθώς μόνο μέσω αυτής, ήτοι μέσω της υλοποίησης συνεκτικού δικτύου φραγμάτων, άρρηκτα συνδεδεμένων μεταξύ τους, που συνθέτουν ένα σύστημα ενιαίας διαχείρισης - διευθέτησης των χειμάρρων εκάστης λεκάνης απορροής επιτυγχάνεται η σταθεροποίηση των ορεινών χειμάρρων και η επίτευξη των ως άνω στόχων, με βάση πλέον τα νέα υδρολογικά δεδομένα που διαμορφώθηκαν μετά την εκδήλωση της πυρκαγιάς μέσω του υπολογισμού της ως άνω κλίσης. Κρίνεται δε τεχνικά αναποτελεσματική τυχόν μεμονωμένη - αποσπασματική κατασκευή των εν λόγω φραγμάτων ως απρόσφορη να αντιμετωπίσει τον πλημμυρικό κίνδυνο. Ο δε κίνδυνος αυτός δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί με τη λήψη άλλων ηπιότερων ή «προσωρινότερων» αντιπλημμυρικών μέτρων, διότι η υλοποίηση του έργου στο σύνολο της πληγείσας έκτασης υπό τη μορφή δικτύου είναι τεχνικά αναγκαία και δεν υφίστανται τέτοια ηπιότερα ή «προσωρινότερα» μέτρα. **Β.** Λόγω της άμεσης, κατεπείγουσας και επιτακτικής ανάγκης για μελέτη και εκτέλεση των αντιπλημμυρικών έργων, οι τακτικές διαδικασίες ανάθεσης ήταν προδήλως απρόσφορες για την άμεση ανάθεση των οικείων συμβάσεων, εξαιτίας του χρονοβόρου χαρακτήρα τους, αφού, κατά τα κοινώς γνωστά, για την ολοκλήρωση μίας ανοικτής διαδικασίας απαιτούνται κατά μέσο όρο τουλάχιστον 12 - 18 μήνες και, συνεπώς, η επιλογή των διαδικασιών αυτών ήταν ανεπίτρεπτη για μία επιμελή αναθέτουσα αρχή, καθόσον θα επέτεινε τον πλημμυρικό κίνδυνο. Την ως άνω καθυστέρηση από την τακτική διαδικασία ανάθεσης δεν μπορεί να αναιρέσει ούτε η χρήση των συντετημένων προθεσμιών, η οποία συμβάλλει αποκλειστικά στη μείωση του χρόνου υποβολής προσφορών χωρίς κατά τα λοιπά να περιορίζει συνολικά τον χρόνο ανάθεσης. **Γ.** Η επιλογή του συστήματος της μελέτης-κατασκευής δεν έρχεται σε αντίθεση με την επιλεγείσα διαδικασία διαπραγμάτευσης, διότι ο νομοθέτης δεν έχει εξαιρέσει το εν λόγω σύστημα από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016. Το σύστημα αυτό επελέγη για προφανείς λόγους ταχύτητας και ειδικότερα για να μην μεσολαβήσουν δύο χωριστές διαδικασίες ανάθεσης, μία για τις μελέτες και μία για την εκτέλεση των έργων, και για να εκτελέσει ο ανάδοχος ταχύτερα και αποτελεσματικότερα τα έργα, έχοντας εμπλακεί υπευθύνως και στην εκπόνηση της οικείας οριστικής μελέτης. **Δ.** Η κρίση της προσβαλλόμενης πράξης ότι η χρηματοδότηση του έργου σε βάρος των πιστώσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στερείται της απαιτούμενης ευελιξίας που απαιτείται για την ταχεία διάθεση πόρων εκτέλεσης έργων με κατεπείγοντα

χαρακτήρα είναι εσφαλμένη και αόριστη, διότι, εν προκειμένω, οι πόροι για την υλοποίηση του ελεγχόμενου έργου εξευρέθηκαν άμεσα με την ένταξή του στο Πρόγραμμα «Antinero II» και δρομολογήθηκε άμεσα και χωρίς καθυστέρηση η σχετική διαδικασία, η δε προσβαλλόμενη Πράξη δεν προσάπτει καθυστερήσεις και δη υπαίτιες εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής ως προς την κίνηση της ελεγχόμενης διαδικασίας. **Ε.** Είναι πεπλανημένη η κρίση της προσβαλλόμενης Πράξης ότι δεν αιτιολογείται η αδυναμία ανάθεσης του ελεγχόμενου έργου με διαγωνιστική διαδικασία, διότι, σύμφωνα με όσα αναφέρονται ανωτέρω (υπό στοιχείο Β) η επιλογή μιας τέτοιας διαδικασίας ήταν ανεπίτρεπτη για μια επιμελή αναθέτουσα αρχή, καθώς θα επέτεινε τον πλημμυρικό κίνδυνο.

26. Εξάλλου, οι προσφεύγοντες προβάλλουν ότι η ελεγχόμενη διαδικασία ανάθεσης γίνεται στο απολύτως αναγκαίο και απαραίτητο μέτρο. Προς επίρρωση τούτου, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ειδικότερα τα ακόλουθα: **Α.** Η κρίση του Κλιμακίου ότι με την υπό ανάθεση σύμβαση σκοπείται μία «εκτεταμένη παρέμβαση» που «υπερβαίνει το απολύτως αναγκαίο μέτρο» και ότι αντικείμενο αυτής είναι πρωτίστως η ολιστική αποκατάσταση των συνεπειών της αποψίλωσης των καμένων δασικών εκτάσεων και δευτερευόντως η άμεση αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων είναι εσφαλμένη. Και τούτο, διότι, όπως προκύπτει από τα συμβατικά τεύχη και τη φύση του ελεγχόμενου έργου, ο σκοπός της αντιμετώπισης του πλημμυρικού κινδύνου, τον οποίο προκάλεσε η πυρκαγιά, προφανώς και δεν αποτελεί δευτερεύοντα στόχο του έργου των προς κατασκευή φραγμάτων, ενώ το γεγονός ότι η ευεργετική επίδραση της συγκράτησης υδάτων και εδαφών στο οικοσύστημα δύναται μακροπρόθεσμα, σε συνδυασμό με πλήθος άλλων ενεργειών, και πάντως εμμέσως, να συμβάλει στην επανίδρυση του οικοσυστήματος, δεν αναιρεί την κατά προορισμό λειτουργία των προς κατασκευή φραγμάτων ως έργων που αποτρέπουν πλημμυρικά φαινόμενα. **Β.** Περαιτέρω, το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης, όπως περιγράφεται στην οικεία πρόσκληση και την οικεία Τεχνική Περιγραφή, σαφώς περιορίζεται στα απολύτως αναγκαία αντιπλημμυρικά έργα ορεινής υδρονομίας στις επηρεαζόμενες από την πυρκαγιά ορεινές λεκάνες απορροής για την αποτροπή του κινδύνου των πλημμυρικών φαινομένων και συγκεκριμένα στη μελέτη, κατασκευή και συντήρηση φραγμάτων και προφραγμάτων και σχετικών με αυτά βοηθητικών οδών και δεν επεκτείνεται σε περαιτέρω μέτρα αποκατάστασης (π.χ. αναδάσωση, φυτοτεχνικά έργα, αντιπυρικές ζώνες, εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων, χρήση μοντέλων πρόβλεψης και εξάπλωσης κινδύνου κ.ο.κ.), τα οποία θα λάβουν χώρα στο μέλλον. Ο δε κίνδυνος των πλημμυρικών φαινομένων δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί με τη λήψη άλλων ηπιότερων ή «προσωρινότερων» αντιπλημμυρικών μέτρων προστασίας. **Γ.** Όσον αφορά τον επικαλούμενο από το Κλιμάκιο χρονικό ορίζοντα εκτέλεσης της σύμβασης, πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ότι ενόψει του

αντικειμένου της σύμβασης είναι τεχνικά και επιστημονικά αναπόφευκτο η διάρκεια μελέτης και κατασκευής των αναγκαίων φραγμάτων να μην είναι βραχεία, παρόλο που το ΤΑΙΠΕΔ επεδίωξε στο μέτρο του εφικτού τη σύντμηση του χρόνου εκτέλεσης, υποδιαιρώντας το έργο σε τέσσερα τμήματα, μεταξύ άλλων και για την επιτάχυνση των εργασιών με την ταυτόχρονη εκτέλεση των οικείων εργασιών στα τμήματα αυτά. Εξάλλου, και το σύστημα της μελέτης κατασκευής εξυπηρετεί την ταχύτητα της διαδικασίας σύμφωνα με όσα ειδικότερα αναφέρθηκαν ανωτέρω. Σε κάθε περίπτωση, η διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης δεν αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την αξιολόγηση της νομιμότητας της προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, η οποία κρίνεται αποκλειστικά βάσει των προϋποθέσεων που τάσσονται στο άρθρο 32 παρ. 2 εδ. γ' του ν. 4412/2016.

Δ. Είναι εσφαλμένη η κρίση του Κλιμακίου ότι η δήθεν εκτεταμένη και καθ' υπέρβαση του αναγκαίου μέτρου επέμβαση δια της ανάθεσης της ελεγχόμενης σύμβασης αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι προηγήθηκαν «σημειακά εντοπισμένες παρεμβάσεις» με τις επικαλούμενες από αυτό δύο συμβάσεις. Και τούτο διότι οι εν λόγω συμβάσεις αφορούσαν σε αναγκαία αντιδιαβρωτικά έργα, εν αντιθέσει προς την υπό ανάθεση σύμβαση που αφορά στην εκτέλεση των αναγκαίων αντιπλημμυρικών έργων για την αποτροπή του κινδύνου πλημμύρας εξαιτίας της μεγάλης επιφανειακής απορροής και της ταχύτητας της ροής των υδάτων αλλά και της παράσυρσης εδαφών, που οφείλονται στην καταστροφή της βλάστησης από την πυρκαγιά. Τα ως άνω αντιδιαβρωτικά έργα επιτελούν διαφορετική λειτουργία από τα αντιπλημμυρικά έργα που δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη λειτουργία αυτών των τελευταίων, ούτε μεταθέτουν χρονικά την ανάγκη εκτέλεσης αυτών, γεγονός που αποδεικνύεται και από την πρόσφατη καταιγίδα της 23.7.2024, από την οποία κινδύνευσε η πόλη της Αλεξανδρούπολης λόγω υπερχειλίσης των ρεμάτων συμπεριλαμβανομένου του κεντρικού Ρέματος Βανικιώτη, παρά την προηγηθείσα εκτέλεση αντιδιαβρωτικών έργων (κορμοφραγμάτων κλπ).

Ε. Οι τελικές κρίσεις της προσβαλλόμενης Πράξης περί δήθεν μη ανάπτυξης ανταγωνισμού και κατακύρωσης της σύμβασης με «χαμηλό» ποσοστό έκπτωσης ύψους 2,70%, είναι εσφαλμένες, διότι στην προκειμένη περίπτωση, το ΤΑΙΠΕΔ, το οποίο διέθετε εκ του νόμου ευρεία διακριτική ευχέρεια ως προς τον αριθμό των υποψηφίων που μπορούσε να προσκαλέσει την ελεγχόμενη διαδικασία, προσκάλεσε 5 οικονομικούς φορείς, για να διασφαλισθεί κατά το δυνατόν η ανάπτυξη ανταγωνισμού, ο δε τελικός αριθμός των συμμετεχόντων και το ποσοστό της επιτευχθείσας έκπτωσης βρίσκονται εκτός της σφαίρας επιρροής του και δεν στοιχειοθετούν πλημμέλεια της διαδικασίας. Εσφαλμένα, τέλος, κρίθηκε με την προσβαλλόμενη Πράξη ότι εθίγη ο ανταγωνισμός από τον αποκλεισμό από τη διαδικασία «ενδιαφερομένων κατασκευαστικών εταιρειών», όπως της ένωσης εταιρειών που άσκησε προδικαστική προσφυγή, καθόσον η ένωση αυτή αδυνατούσε να

συμμετάσχει είτε στην ελεγχόμενη διαδικασία είτε σε τακτική διαγωνιστική διαδικασία ως εκ της μη εγγραφής όλων των μελών της στην κατηγορία έργων πρασίνου του ΜΕΕΠ.

27. Με τον δεύτερο λόγο ανάκλησης προβάλλεται ότι η ελεγχόμενη σύμβαση πρέπει να υπογραφεί άμεσα για επιτακτικούς λόγους υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, ήτοι για την αποφυγή του άμεσου και ενεργού κινδύνου πλημμύρας των κατάντη περιοχών της καμένης έκτασης των 935.000 στρεμμάτων, που αποτελείται στη μεγαλύτερη έκτασή της από αστικό ιστό, στον οποίο περιλαμβάνεται και η πόλη της Αλεξανδρούπολης. Προς επίρρωση τούτου επισημαίνονται και τα εξής: α) ήδη πλημμυρικές ροές εκδηλώθηκαν εντός της Αλεξανδρούπολης, στο πλαίσιο της προαναφερθείσας καλοκαιρινής καταιγίδας διάρκειας μόλις 50 λεπτών που ξέσπασε στις 23.7.2024, από την οποία προκλήθηκαν προβλήματα και σοβαρές ζημιές λόγω υπερχείλισης των ρεμάτων συμπεριλαμβανομένου του κεντρικού Ρέματος Βανικιώτη και β) όσο δεν κατασκευάζονται τα υπό ανάθεση φράγματα, υπάρχει ο κίνδυνος καταστροφής και ματαίωσης λειτουργίας του υδροταμιευτήρα της περιοχής Νίψας, που χρησιμοποιείται για την ύδρευση της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Αλεξανδρούπολης και των όμορων οικισμών, από τις πάσης φύσης φερτές ύλες που θα καταλήγουν σε αυτόν.

28. Υπό τις ως άνω περιστάσεις του πραγματικού πλαισίου της υπόθεσης και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις νομικές σκέψεις 8 και 9, πρέπει να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται στις σκέψεις (29 έως 32) που ακολουθούν.

29. Όπως ορθώς έκρινε το Κλιμάκιο και απορριπτομένων όσων αντίθετων προβάλλουν οι προσφεύγοντες και ο παρεμβαίνων ανάδοχος, στην προκειμένη περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, αντί της ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας για την ανάθεση της ελεγχόμενης σύμβασης έστω με συντεταγμένες προθεσμίες, παρίσταται μη νόμιμη, διότι δεν συντρέχουν οι απαιτούμενες από τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 προϋποθέσεις του απολύτως απαραίτητου μέτρου και του κατεπείγοντος, οι οποίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους, καθόσον όταν για την αντιμετώπιση μιας απρόβλεπτης κατάστασης λαμβάνονται μέτρα πάγιου χαρακτήρα που υπερβαίνουν το απαραίτητο μέτρο, οι ανάγκες που θεραπεύονται δεν μπορούν, κατά λογική και νομική ακολουθία, να θεωρηθούν κατεπείγουσες, όπως απαιτούν οι ως άνω διατάξεις (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1188/2023, σκ. 17, Έβδ. Τμ. 1633/2023, σκ. 27). Οι ως άνω δε προϋποθέσεις δεν συντρέχουν εν προκειμένω διότι με την ελεγχόμενη σύμβαση, θεωρούμενη τόσο αυτοτελώς όσο και ως αναπόσπαστο τμήμα ενός συνολικού έργου που αποσκοπεί σε ένα ενιαίο αποτέλεσμα, πρόκειται να πραγματοποιηθεί στην περιοχή του Έβρου, όχι μια εντοπισμένη στο απολύτως απαραίτητο μέτρο παρέμβαση προορισμένη να ικανοποιήσει μια άκρως κατεπείγουσα, άμεση και παρούσα ανάγκη υπό

καθεστώς ανωτέρας βίας σύμφωνα με τη σαφή έννοια των ως άνω διατάξεων, αλλά μια ιδιαιτέρως εκτεταμένη παρέμβαση, στο πλαίσιο ενός ευρύτερου και μακροπρόθεσμου σχεδιασμού της αναθέτουσας αρχής για την κατασκευή, σε συνέχεια της εκδηλωθείσας το έτος 2023 πυρκαγιάς, αντιπλημμυρικών έργων μόνιμης, διαρκούς και πάγιας προστασίας της περιοχής αυτής από μελλοντικά ακραία καιρικά φαινόμενα (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 1325/2023, σκ. 27).

30. Ειδικότερα, στην προκειμένη περίπτωση η μη συνδρομή των προϋποθέσεων του απολύτως απαραίτητου μέτρου και του κατεπείγοντος επιρρωνύεται από τα ακόλουθα, λαμβανόμενα υπ' όψιν συνδυαστικά μεταξύ τους δεδομένα: **α)** από το αντικείμενο του συνολικού έργου, το οποίο συνίσταται στην κατασκευή ενός ιδιαιτέρως μεγάλου πλήθους φραγμάτων, ήτοι συνολικά 440 φραγμάτων στο σύνολο των λεκανών απορροής που αντιστοιχούν στα τέσσερα Τμήματα αυτού, αλλά και ενός ιδιαιτέρως μεγάλου αριθμού φραγμάτων τόσο ανά λεκάνη απορροής (βλ. τον σχετικό πίνακα της οικείας πρόσκλησης), όσο και ειδικότερα στις λεκάνες απορροής του ελεγχόμενου Τμήματος, στις οποίες θα κατασκευαστούν 112 φράγματα, ενώ επιπλέον θα γίνουν και εργασίες διάνοιξης βοηθητικών οδών, **β)** από την τεχνική πολυπλοκότητα του ελεγχόμενου έργου και του συνολικού έργου στο οποίο αυτό εντάσσεται και ειδικότερα από το γεγονός ότι η κατασκευή των ως άνω φραγμάτων και των οικείων συνοδευτικών εργασιών συνιστά, όπως αναφέρεται στις υπό κρίση προσφυγές, μία σύνθετη και πολυπαραγοντική διαδικασία, για την οποία μάλιστα κρίθηκε από την αναθέτουσα αρχή ότι απαιτείται η σύνταξη τόσο προμελέτης όσο και οριστικών μελετών, καθόσον τα προς κατασκευή φράγματα, κατά τα ομοίως αναφερόμενα στις υπό κρίση προσφυγές, δεν αποτελούν μια σειρά μεμονωμένων έργων, αλλά είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους και συνιστούν ένα συνεκτικό δίκτυο, δηλαδή ένα ενιαίο σύστημα διευθέτησης των χειμάρρων χάριν της ανάγκης για ενιαία διαχείριση εκάστης λεκάνης απορροής, προκειμένου να επιτευχθεί η κατάλληλη «κλίση ισορροπίας» που θα εμποδίσει τα πλημμυρικά φαινόμενα στις περιοχές κατασκευής των έργων, **γ)** από τον υψηλό προϋπολογισμό του συνολικού έργου (40.352.064,68 ευρώ χωρίς ΦΠΑ), καθώς και των επιμέρους Τμημάτων αυτού και ειδικότερα από τον υψηλό προϋπολογισμό του ελεγχόμενου Τμήματος (10.578.155,70 ευρώ χωρίς ΦΠΑ) που είναι συνακόλουθος του μεγάλου πλήθους των προς κατασκευή φραγμάτων και της τεχνικής πολυπλοκότητας του ως άνω έργου και ενδεικτικός (και αυτός) της ευρύτατης παρέμβασης που θα γίνει στην περιοχή υλοποίησης αυτού, **δ)** από το ότι η υλοποίηση του ευρύτερου έργου να μεν στοχεύει στην αντιπλημμυρική προστασία της πληγείσας από την πυρκαγιά περιοχής, αλλά με μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, ήτοι με πάγιο και διαρκή τρόπο, διότι, ειδικότερα, όπως ορθώς έκρινε το Κλιμάκιο, αποσκοπεί στην ολιστική αποκατάσταση των συνεπειών της αποψίλωσης

των καμένων δασικών εκτάσεων στο πλαίσιο των νέων μορφομετρικών χαρακτηριστικών του υδρογραφικού δικτύου και των λεκανών απορροής. Τούτο προκύπτει από την οικεία προμελέτη, η οποία αποτέλεσε τη βάση της σύνταξης των συμβατικών τευχών του ελεγχόμενου έργου και αποτελεί και η ίδια συμβατικό τεύχος και στην οποία αναφέρεται ότι σκοπός αυτής είναι η διερεύνηση των φυσικών κινδύνων και η διατύπωση προτάσεων αποτροπής εμφάνισής τους, ώστε να δοθεί η δυνατότητα για τη φυσική επανίδρυση του οικοσυστήματος και την επαναφορά της προηγούμενης κατάστασης μέσω της επίτευξης της εξομάλυνσης των χειμαρρικών φαινομένων που παρατηρούνται στις ορεινές περιοχές, του περιορισμού της πλημμυρικής απορροής, της συγκράτησης των φερτών υλικών, του εμπλουτισμού των υπόγειων υδροφόρων οριζόντων και της μείωσης της επιφανειακής διάβρωσης του εδάφους. Το γεγονός ότι το ελεγχόμενο έργο είναι μακροπρόθεσμου σχεδιασμού προκύπτει και από το ότι για να πραγματοποιηθεί με την ως άνω μελέτη η υδρολογική ανάλυση της καμένης περιοχής ανά λεκάνη απορροής ελήφθη υπ' όψιν, μεταξύ άλλων, η περίοδος επαναφοράς 100 ετών πριν από την πυρκαγιά, οι τωρινές συνθήκες και οι συνθήκες που θα επικρατούν το έτος 2050, ενώ ταξινομήθηκαν οι λεκάνες απορροής ως προς την επικινδυνότητα της στερεοπαροχής και της υδατοπαροχής με βάση τα δεδομένα πριν και μετά από την πυρκαγιά και για το έτος 2050 (βλ. σκέψη 12, καθώς και σελ. 1 και 38 επόμ. της προμελέτης), ε) από το γεγονός ότι το ελεγχόμενο έργο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα ενός συνολικού έργου, με το οποίο εξαντλούνται και καλύπτονται πλήρως οι ανάγκες αντιπλημμυρικής προστασίας στην ευρύτερη περιοχή του Έβρου, καθώς δεν προκύπτει ούτε από τις προτάσεις τις οικείας προμελέτης ούτε από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου ότι θα ακολουθήσουν μεταγενέστερα άλλα έργα για τη διαρκή και πάγια αντιπλημμυρική προστασία τη περιοχής μετά την πυρκαγιά του έτους 2023, στ) από την επιλογή υλοποίησης των έργων με το σύστημα της μελέτης-κατασκευής, προκειμένου να οριστικοποιηθούν με την εκπόνηση των μελετών ο τελικός αριθμός των προς κατασκευή φραγμάτων και προφραγμάτων και οι θέσεις αυτών, το οποίο (σύστημα), έστω και εάν, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, δεν αποκλείεται ρητά από το νόμο να εφαρμοστεί και στα έργα που ανατίθενται με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, καταδεικνύει πάντως, όπως ορθώς έκρινε το Κλιμάκιο, ότι στην προκειμένη περίπτωση κατά τη λήψη της απόφασης για την προσφυγή στην ελεγχόμενη διαδικασία δεν είχε οριστικοποιηθεί ο σχεδιασμός του συνεκτικού δικτύου των ως άνω φραγμάτων ως μιας αδιάρρηκτης ενότητας και, επομένως, ότι το έργο δεν ήταν ώριμο από τεχνικής απόψεως και πρόσφορο για την αντιμετώπιση μιας κατεπείγουσας κατά την έννοια του νόμου ανάγκης στο απολύτως αναγκαίο μέτρο, και ζ) από τη διάρκεια εκτέλεσης του ελεγχόμενου έργου, η οποία ορίστηκε σε 19 μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, η οποία περιλαμβάνει και την εκπόνηση και έγκριση της οικείας οριστικής

μελέτης, καθώς και του οργανογράμματος εργοταξίου και του χρονοδιαγράμματος, ενώ προβλέπεται και χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης 15 μηνών μετά την ολοκλήρωση αυτού, και η οποία (διάρκεια), όπως ορθώς έκρινε και το Κλιμάκιο, καταδεικνύει ότι το ελεγχόμενο είναι μακρόπνοου σχεδιασμού και δεν είναι προορισμένο να καλύψει κατεπείγουσες κατά την έννοια του νόμου ανάγκες, αφού δεν είναι κατάλληλο για την επίτευξη του εξαγγελόμενου από την αναθέτουσα αρχή στόχου της άμεσης ολοκλήρωσης των οικείων εργασιών και «της άμεσης προστασίας της καμένης έκτασης από την περαιτέρω υποβάθμιση και της άμβλυνσης των πλημμυρικών φαινομένων από τις επικείμενες φθινοπωρινές χειμερινές βροχοπτώσεις» (βλ. σκέψη 13 και άρθρο 1 της οικείας πρόσκλησης). Και τούτο ειδικότερα διότι, ακόμη και εάν είχε ήδη υπογραφεί η σύμβαση αμέσως μετά την εκδοθείσα στις 13.6.2024 οικεία κατακυρωτική απόφαση, κατά την αποπεράτωση της εκτέλεσης του έργου, μετά από 19 μήνες, θα είχαν περάσει ήδη δύο φθινοπωρινές και χειμερινές περιόδους. Εξάλλου, τα πραγματοποιηθέντα στην περιοχή της καμένης έκτασης έργα με αντικείμενο, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις υπό κρίση προσφυγές, την κατασκευή κορμοδεμάτων, κορμοφραγμάτων και κλαδοδεμάτων με βασική ύλη το ξύλο ή τα κλαδιά, αντιστοιχώς, από την υλοτομία νεκρών δέντρων, ήτοι δέντρων κατεστραμμένων από την πυρκαγιά, όπως είναι τα δύο επικαλούμενα από το Κλιμάκιο έργα (βλ. σκέψη 23), προϋπολογισμού 6.888.351,14 ευρώ χωρίς ΦΠΑ και 1.066.513,04 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, αντιστοιχώς, και σύντομης προθεσμίας εκτέλεσης, ήτοι 3 μηνών και 2 μηνών αντιστοιχώς, που ανατέθηκαν με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης και, όπως αναφέρεται με τις υπό κρίση προσφυγές, είναι τα πρώτα έργα που υλοποιούνται μετά από μία πυρκαγιά, αποτέλεσαν στην προκειμένη περίπτωση, παρά τα όσα αντίθετα προβάλλονται με τις ως άνω προσφυγές, τα κατάλληλα ηπιότερα και προσωρινότερα μέτρα προστασίας από πλημμυρικά φαινόμενα, ήτοι τα εντός του προσήκοντος μέτρου έργα άμεσης και επίκαιρης επέμβασης για την ανάσχεση της διάβρωσης των εδαφών και τη συγκράτηση των υδάτων των πληγεισών λεκανών απορροής, τα οποία επέτρεψαν τη δυνατότητα ενδεδειγμένου σχεδιασμού των τεχνικών έργων πάγιας και διαρκούς αντιπλημμυρικής θωράκισης που θα ανακουφίσουν τις πυρόπληκτες περιοχές σε βάθος χρόνου, όπως είναι το ελεγχόμενο έργο, το οποίο, ως εκ τούτου, έπρεπε να ανατεθεί με τη διενέργεια τακτικής διαγωνιστικής διαδικασίας. Ο δε ισχυρισμός των προσφευγόντων ότι δεν είναι συγκρίσιμα τα ως άνω αντιδιαβρωτικά έργα με το ελεγχόμενο αντιπλημμυρικό έργο είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, καθόσον, τα αντιδιαβρωτικά έργα στοχεύουν και αυτά στην άμβλυνση των πλημμυρικών φαινομένων. Τούτο προκύπτει αφενός μεν από την προμελέτη του ελεγχόμενου έργου, στις προτάσεις της οποίας περιλαμβάνεται και η κατασκευή κορμοδεμάτων και κορμοφραγμάτων, με τα οποία, όπως αναφέρεται σε αυτή, επιτυγχάνεται η

αποφυγή όχι μόνο της διάβρωσης του εδάφους, αλλά και της δημιουργίας εκτεταμένης επιφανειακής απορροής, αφετέρου δε από την 51/2024 Πράξη του Ε΄ Κλιμακίου, με την οποία κρίθηκε νόμιμη η ανάθεση του ως άνω επικαλούμενου από το Κλιμάκιο έργου με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης και στην οποία αναφέρεται ότι το έργο αυτό, σύμφωνα με τα έγγραφα της οικείας σύμβασης, αποσκοπούσε, όπως και το ελεγχόμενο έργο, «στη συγκράτηση του εδάφους, στη μείωση της επιφανειακής απορροής και της ταχύτητας ροής των υδάτων προς τα κατάντη, στην αύξηση της διήθησης των υδάτων στο έδαφος, στη διατήρηση των θρεπτικών στοιχείων στο έδαφος κ.λπ.». Περαιτέρω, όπως ορθώς έκρινε και το Κλιμάκιο, μόνη η κήρυξη της περιοχής αυτής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης κατά τον χρόνο της διενέργειας της διαδικασίας διαπραγμάτευσης δεν αρκεί για να θεμελιώσει την κατεπείγουσα φύση της ανάθεσης του έργου αυτού και την επιλογή της διαδικασίας αυτής, χωρίς τη συνδρομή των απαιτούμενων εκ του νόμου προϋποθέσεων.

31. Ο δε ισχυρισμός των προσφευγόντων ότι στην προκειμένη περίπτωση η διενέργεια τακτικής διαδικασίας για την ανάθεση της ελεγχόμενης σύμβασης ήταν προδήλως απρόσφορη εξαιτίας του χρονοβόρου χαρακτήρα της, αφού, κατά τα κοινώς γνωστά, απαιτούνται τουλάχιστον 12 - 18 μήνες για την ολοκλήρωσή της και ότι την ως άνω καθυστέρηση δεν μπορεί να αναιρέσει ούτε η χρήση των συντετμημένων προθεσμιών, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Και τούτο διότι η ενδεχόμενη μακρά διάρκεια μιας διαγωνιστικής διαδικασίας με δημοσίευση προκήρυξης, δεν δύναται να δικαιολογήσει την προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης όταν δεν συντρέχουν οι σωρευτικώς απαιτούμενες προϋποθέσεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ΄ του ν. 4412/2016, πέραν του ότι δεν προκύπτει στην προκειμένη περίπτωση ότι δεν ήταν εφικτή η τήρηση τακτικής διαγωνιστικής διαδικασίας με χρήση συντετμημένων προθεσμιών (βλ. ΕλΣυν Ολ. 378/2024, σκ. 14). Συνεπώς, δεδομένου ότι, όπως ήδη έγινε δεκτό, δεν συντρέχουν στην προκειμένη περίπτωση οι ως άνω προϋποθέσεις του νόμου για την προσφυγή στην ελεγχόμενη διαδικασία διαπραγμάτευσης, στην οποία μάλιστα αφενός παρακάμφθηκε από τη διενεργούσα αρχή το στάδιο της διαπραγμάτευσης, αφού, κατ' επίκληση της ανάγκης ταχείας ολοκλήρωσης της διαδικασίας, δεν θεωρήθηκε σκόπιμο να ζητηθεί βελτιωμένη προσφορά από την προσωρινή ανάδοχο, αφετέρου εκδηλώθηκε ενδιαφέρον και άλλων εταιρειών για να συμμετάσχουν στην ανάθεση της σύμβασης, όπως καταδεικνύεται από την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της οικείας πρόσκλησης, ανεξαρτήτως των λόγων απόρριψης αυτής, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο πρώτος λόγος των υπό κρίση προσφυγών, καθώς και οι σχετικοί λόγοι της ασκηθείσας παρέμβασης. Συνακόλουθα, καθίσταται αλυσιτελής η εξέταση των ισχυρισμών των προσφευγόντων με τους οποίους πλήττεται η κρίση του Κλιμακίου περί χρηματοδότησης του

έργου που δεν συνάδει με την ελεγχόμενη διαδικασία διαπραγμάτευσης, περί μη ανάπτυξης σε αυτή επαρκούς ανταγωνισμού και μη επίτευξης ικανοποιητικού ποσοστού προσφερθείσας έκπτωσης, καθόσον με αυτούς πλήττονται επικουρικώς εκφερόμενες σκέψεις του Κλιμακίου.

32. Ομοίως απορριπτέος είναι και ο δεύτερος λόγος ανάκλησης, καθόσον οι ως άνω επικαλούμενοι λόγοι, ως λόγοι δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν την υπογραφή της ελεγχόμενης σύμβασης, και αληθείς υποτιθέμενοι, δεν αναιρούν την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να τηρεί τους κανόνες ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων, οι οποίοι έχουν επίσης θεσπισθεί για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος, και δεν αρκούν για να δικαιολογήσουν την αιτούμενη ανάκληση της προσβαλλόμενης Πράξης (βλ. Ελ.Συν. Ολομ. 1306/2022, σκ. 32, 310/2022 σκ. 55, 180/2022 σκ. 24, 1832/2021, σκ. 31, 505/2021 σκ. 35, 2117/2020 σκ. 34, 1642/2020 σκ. 25, Τμ. Εβδ. 1137/2021 σκ. 28, 1056/2021 σκ. 63, 517/2021 σκ. 7iii).

33. Μειοψήφησε ο Σύμβουλος Ιωάννης Καλακίκος, ο οποίος διατύπωσε την ακόλουθη γνώμη: Η κρίση του Κλιμακίου ότι δεν είναι νόμιμη η ανάθεση της ελεγχόμενης σύμβασης με προσφυγή σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, με αιτιολογικό έρεισμα της κρίσης αυτής ότι από τις σωρευτικά απαιτούμενες προϋποθέσεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 δεν συντρέχει α) καταπείγουσα ανάγκη μη συμβιβαζόμενη με τις προθεσμίες που επιβάλλει η προκήρυξη διαγωνισμού, β) η ανάθεση της σύμβασης υπερβαίνει το μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο για την αντιμετώπιση των αναγκών που προέκυψαν από τις επικαλούμενες απρόβλεπτες περιστάσεις, είναι εσφαλμένη για τους ακόλουθους λόγους: **A.** Στην προκειμένη περίπτωση, συνέβη ένα απρόβλεπτο γεγονός μη οφειλόμενο στην υπαιτιότητα της αναθέτουσας αρχής, αυτό των πυρκαγιών που εκδηλώθηκαν τον Αύγουστο 2023 στον Έβρο, οι οποίες, κατά τα κοινώς γνωστά, ήταν υψηλής δριμύτητας στο μεγαλύτερο μέρος των πληγείσων περιοχών, διήρκεσαν περίπου δεκαεπτά ημέρες, έκαψαν έκταση μεγαλύτερη από 935.000,00 στρέμματα και χαρακτηρίστηκαν ως η μεγαλύτερη πυρκαγιά που έχει καταγραφεί ποτέ στην Ελλάδα και μία από τις μεγαλύτερες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. **B.** Για την εκτίμηση της ύπαρξης ή μη καταπείγουσας ανάγκης, από τις περιστάσεις του συγκεκριμένου πραγματικού πλαισίου της υπόθεσης υπαγορεύεται να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα δεδομένα: **Γ.** Από τη μελέτη, σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης, των επιπτώσεων του ανωτέρω γεγονότος στο οικοσύστημα της πληγείσας περιοχής, όπως αυτή καταγράφεται στα έγγραφα της σύμβασης (βλ. την Προκαταρκτική Μελέτη, σελ. 43 και 56 καθώς και Τεύχος Επιτελεστικότητας), προκύπτει ότι, πέραν των λοιπών επιπτώσεων, η απώλεια της βλάστησης είχε ως αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη επιφανειακή απορροή του νερού της βροχής, την ανικανότητα αντίστασης

του εδάφους που παρασύρεται, τη μειωμένη ταχύτητα διήθησης της βροχής και τη μεταφορά διασπαρμένων υλικών προς την κοιλότητα των, υφιστάμενων στην καμένη περιοχή, δώδεκα λεκανών απορροής υδάτων. Διαπιστώνεται ότι για τη συγκράτηση των εδαφών και την αποφυγή πλημμυρικών φαινομένων στις πληγείσες περιοχές απαιτούνται εκτός από τα φυτοτεχνικά έργα, η επίδραση των οποίων είναι αρχικά μικρή και αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου, και τεχνικά έργα, η επίδραση των οποίων είναι πλήρης από την αρχή. Προτείνεται η κατασκευή ενός συνεκτικού δικτύου φραγμάτων στις κεντρικές και δευτερεύουσες κοίτες των ρεμάτων, με στόχο να επιτευχθεί κλίση αντιστάθμισης και ισορροπίας και να προστατευτούν οι ως άνω δώδεκα λεκάνες απορροής που επηρεάστηκαν. **Δ.** Περαιτέρω (α) όπως προκύπτει από τη διαδοχή των ενεργειών των αρμοδίων αρχών, η διαδικασία ανάθεσης εκκίνησε στον συντομότερο κατά τις περιστάσεις χρόνο από την επέλευση της καταστροφής, λαμβανομένης υπόψη και της σοβαρότητας και της έκτασής της, (β) η ανάθεση της σύμβασης με τη διαδικασία διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, αποσκοπεί στην άμεση ανάθεση του έργου για την αποφυγή της πρόκλησης περαιτέρω κινδύνου επιβάρυνσης των λεκανών απορροής και την άρση του καθεστώτος ενός διαρκούς κινδύνου εκδήλωσης πλημμυρικών φαινομένων σε περίπτωση βροχόπτωσης, στον οποίο βρίσκονται οι περιοχές της αποψιλωμένης αχανούς έκτασης των 935.000 στρεμμάτων (βλ. τις επικαλούμενες με τις κρινόμενες προσφυγές πλημμυρικές ροές που εκδηλώθηκαν στην πόλη της Αλεξανδρούπολης λόγω της καλοκαιρινής καταιγίδας που ξέσπασε στις 23.7.2024), (γ) στην περίπτωση μη τήρησης των ανελαστικών προθεσμιών που τίθενται με την απόφαση ένταξης και μη έγκαιρης υλοποίησης του συνολικού έργου, υπάρχει κίνδυνος απώλειας της χρηματοδότησης από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και μη υλοποίησής του, καθόσον από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτουν εναλλακτικές δυνατότητες κάλυψης ενός τόσο μεγάλου ποσού που απαιτείται για την κατασκευή του. **Ε.** Υπό το πρίσμα όλων των ως άνω δεδομένων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι συντρέχει κατεπείγουσα ανάγκη εκτέλεσης του συνολικού έργου, κατ' επέκταση και της ελεγχόμενης σύμβασης, προκειμένου να προστατευτούν το συντομότερο δυνατό οι πληγείσες από τις πυρκαγιές περιοχές, οποιαδήποτε δε καθυστέρηση αυξάνει τον υπαρκτό διαρκή κίνδυνο εκδήλωσης πλημμυρικών φαινομένων σε περίπτωση βροχόπτωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η συγκεκριμένη ως άνω καταπείγουσα ανάγκη δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιβάλλει η προσφυγή σε διαγωνιστικές διαδικασίες, οι οποίες θα ήταν απρόσφορες για την απαιτούμενη άμεση ανάθεση της ελεγχόμενης σύμβασης, καθόσον αυτές κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας είναι σύνηθες να είναι ιδιαίτερα χρονοβόρες, η δε χρήση των προβλεπόμενων για τις εν λόγω διαδικασίες συντεταγμένων προθεσμιών συμβάλει αποκλειστικά στη μείωση του

χρόνου υποβολής των προσφορών, χωρίς κατά τα λοιπά να περιορίζεται συνολικά ο χρόνος ανάθεσης. **Στ.** Περαιτέρω, για την εκτίμηση της υπέρβασης ή μη του μέτρου που είναι απολύτως απαραίτητο για την αντιμετώπιση της ως άνω κατεπείγουσας ανάγκης, στην προκειμένη υπόθεση πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα δεδομένα: Σύμφωνα με τη μελέτη, με την ενδεδειγμένη επιστημονική μέθοδο, των επιπτώσεων των πυρκαγιών στο οικοσύστημα των πληγείσων περιοχών (βλ. ανωτέρω Γ), ο κίνδυνος των πλημμυρικών φαινομένων επιβάλλει τη λήψη μέτρων για τη μείωση της επιφανειακής απορροής, της ταχύτητας ροής και τη συγκράτηση του εδάφους και μπορεί να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά μόνο με την κατασκευή ενός συνεκτικού δικτύου φραγμάτων, ανά λεκάνη απορροής, στο σύνολο της πληγείσας περιοχής. Τούτο δοθέντος, θα ήταν, επομένως, τεχνικά αναποτελεσματική τυχόν μεμονωμένη κατασκευή των εν λόγω φραγμάτων. Περαιτέρω, τα αντιδιαβρωτικά έργα που επικαλείται το Κλιμάκιο, όπως προκύπτει από την τεχνική λειτουργία τους, που αφορά κατά βάση στην άμεση αντιμετώπιση της εδαφικής διάβρωσης στις καμένες περιοχές, δεν αποτελούν σημειακές παρεμβάσεις έναντι των αντιπλημμυρικών έργων και, επομένως, δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τη λειτουργία των υπό ανάθεση αντιπλημμυρικών έργων. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, στη συγκεκριμένη περίπτωση προκύπτει ότι ο ως άνω κίνδυνος των πλημμυρικών φαινομένων δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί με τη λήψη άλλων, ηπιότερων ή προσωρινών αντιπλημμυρικών μέτρων προστασίας. **Ζ.** Υπό το πρίσμα των ως άνω δεδομένων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ελεγχόμενη σύμβαση, με την οποία, όπως το αντικείμενό της περιγράφεται στην Πρόσκληση και στην οικεία Τεχνική Περιγραφή, θα εκτελεστούν οι εργασίες οι οποίες, κατά τα προεκτεθέντα, προτείνονται για την αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων, περιορίζεται μόνο στα απολύτως αναγκαία αντιπλημμυρικά έργα, προκειμένου να καλυφθεί η κατεπείγουσα ανάγκη προστασίας των πληγείσων περιοχών από τον κίνδυνο των πλημμυρικών φαινομένων, που προέκυψε από τις πυρκαγιές που εκδηλώθηκαν τον Αύγουστο 2023 στον Έβρο. Στο πλαίσιο αυτό, η διάρκεια εκτέλεσης της ελεγχόμενης σύμβασης, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης των απαιτούμενων μελετών, συνάπτεται με την έκταση και τη σοβαρότητα των συνεπειών των πυρκαγιών, η οποία έκαψε πάνω από 935.000 στρέμματα και επηρεάζει δώδεκα (12) λεκάνες απορροής και δεν αποτελεί από μόνη της ένδειξη ότι οι υπό ανάθεση εργασίες δεν είναι οι απόλυτα αναγκαίες για την άμεση αντιμετώπιση των συνεπειών της πυρκαγιάς ως προς τον κίνδυνο πλημμυρών. **Η.** Κατ' ακολουθία των ανωτέρω σκέψεων, μετά τη διαπίστωση ότι συντρέχουν πράγματι οι αμφισβητούμενες από το Κλιμάκιο προϋποθέσεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 για την ανάθεση της ελεγχόμενης σύμβασης με διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, πρέπει να γίνουν δεκτές οι κρινόμενες προσφυγές

και η ασκηθείσα παρέμβαση και να ανακληθεί η προσβαλλόμενη πράξη. Η γνώμη, όμως, αυτή δεν εκράτησε.

34. Μετά από όσα έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις, οι κρινόμενες προσφυγές και η ασκηθείσα παρέμβαση πρέπει να απορριφθούν και να μην ανακληθεί η προσβαλλόμενη Πράξη, ενώ, πρέπει να επιστραφεί στην παρεμβαίνουσα ανάδοχο το μη οφειλόμενο, κατά τα ανωτέρω, παράβολο που έχει καταθέσει (βλ. ανωτέρω σκ. 2).

Για τους λόγους αυτούς

Συνεκδικάζει τις προσφυγές ανάκλησης.

Απορρίπτει τις προσφυγές αυτές και την ασκηθείσα παρέμβαση. Και Διατάσσει την επιστροφή στην παρεμβαίνουσα ανάδοχο του κατατεθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις 7.10.2024 και 5.11.2024.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ**

**Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΚΙΚΟΣ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΖΕΝΟΥ**

Δημοσιεύθηκε σε δημοσία συνεδρίαση στο ακροατήριο του, στις 12 Νοεμβρίου 2024.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΖΕΝΟΥ**